

hiện, xuyên qua lời nói và việc làm của Ngài. Tiêu biểu nhất cho bước tiến này là những câu: "Lấy hận thù mà xóa bỏ hận thù thì hận thù bao giờ chấm dứt mà phải lấy tình thương" hoặc "Hãy thương xót tất cả chúng sinh". Lấy tình thương mà xóa bỏ hận thù hay lấy đức báo oán là cương quyết gạt qua một bên cái lẽ công bình, không đòi địch thù phải bồi thường những thiệt hại đã gây ra cho mình, quả là cao thượng và hợp đạo!

Cao thượng vì không còn câu nệ, mê chấp trong những lý sự vụn vặt của thế gian, lấy danh giá hảo huyền làm trọng, xem sắc thân là chính mình. Sống mê chấp, tranh chấp như thế là sống thấp thỏi trong sai lầm. Sống được như các thánh nhân dạy là sống cao thượng trong sự thật. Ở đời, thêm bạn bớt thù là một phương pháp sống mang lại hạnh phúc cho mình và cho người.

Nếu chịu khó suy nghĩ một chút, ắt thấy không phải không duyên cớ mà kẻ khác làm hại mình và duyên cớ ấy đều bắt nguồn từ một trong những tật xấu sau đây: tự ái, tư lợi, tham lam, nóng giận, say đắm, mê đắm. Nói tóm là từ chỗ thiếu sáng suốt thì con người ấy tính như say, thức như ngủ, đáng thương hơn là đáng ghét. Do đấy mà phải thương và lòng thương có sức cảm hóa đến mức biến đổi kẻ thù thành bạn.

Đức Phật đã thị hiện trên 2600 năm nay, thế mà đến nay, nhân loại còn nói đến công bình, còn đòi hỏi công bình, quả là nhân loại đã thoái bước về mặt tinh thần, đạo đức vậy.

Chúng ta tranh đấu giành giật để thủ lợi bởi những gì hữu hình, có sắc tướng rành rành trước mắt như là thân này, là ta, hoặc tất cả những gì thuộc về ta, đã đành, có những giá trị thuộc lãnh vực trừu tượng, không hình tướng cũng có khả năng cuốn hút ta vào những cuộc đấu trường gay gắt, mất mạng như chơi. Con người càng văn minh, càng khôn ngoan, tiến bộ thì sự bám víu vào những ý niệm càng sâu nặng, thậm chí con người sống chết vì ý niệm, cho ý niệm. Một chiến sĩ cầm cây súng trên tay với số đạn được có được, vì nhiệm vụ, có thể giết chết một số địch thù trước mặt, có số hạn, chứ còn một chiến sĩ được trang bị bởi những ý niệm cuồng si, mê tín, được lý tưởng hoá bởi những lòng tham đầy vọng tưởng, vọng chấp, thì sự nguy hiểm mang lại cho đồng loại không sao lường được!

Ngay trên lãnh vực văn minh, tiến bộ, dĩ nhiên, ai cũng công nhận rằng văn minh nhân loại đã cống hiến cho chúng ta nhiều tiện nghi đáng kể, cái gì cũng mau lẹ, mới lạ, đáp ứng đúng lúc, đúng vào thị hiếu của muôn người. Nhưng nó có làm cho chúng ta sung sướng hay không, theo ý nghĩa chân chánh, đạo đức Phật giáo? Thật ra cái đó còn tùy.

Thí dụ người Việt Nam hải ngoại, nếu nhìn từ người trong nước thì thấy chúng ta sướng lắm, giàu sang lắm, nhưng ngay chính bản thân người Việt kiều ít có ai thấy mình sướng thật, thấy cực khổ nhọc nhằn dữ lắm... phải làm việc cật lực ngày đêm.. Tiện tận, kiên khem đủ điều để nuôi người thân nầy ở bên kia, gửi cho đứa cháu nọ không tiền thuốc men.

Chiếc máy bay 747 chở hàng trăm Việt kiều từ Úc về Việt Nam, chỉ cần 8 giờ đồng hồ là tới nơi, trên đường bay gần 8000 cây số. Nhưng nếu máy bay trực trực thì cũng banh xác hàng trăm mạng người. Chuyện này đã xảy ra hà rầm. Sướng hay khổ, thật ra là hoá thân của vọng tưởng mà thôi.

Trên phương diện chiến tranh, ta có nhiều hiện tượng dễ thấy như. Từ lúc con người giết hại nhau bằng gươm giáo, số tử vong ở chiến trường có thể đếm biết được. Thời đại nguyên tử ngày nay, chỉ